ISSN: 2181-1741 (print)
ISNN: 2181-1725 (online)
2024 / № 6

FILOLOGIK TADQIQOTLAR:
TIL
ADABIYOT
TA'LIM

Philological research:
LANGUAGE, LITERATURE, EDUCATION

Филологические исследования:
ЯЗЫК, ЛИТЕРАТУРА, ОБРАЗОВАНИЕ

pholologicalresearch.uz

TERMIZ DAVLAT UNIVERSITETI

ILMIY-INNOVATSION JURNAL

ТЕРМИЗ ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ

PHILOLOGICAL RESEARCH: LANGUAGE, LITERATURE, EDUCATION

FILOLOGIK TADQIQOTLAR: TIL, ADABIYOT, TA’LIM

ФИЛОЛОГИЧЕСКИЕ ИССЛЕДОВАНИЯ: ЯЗЫК, ЛИТЕРАТУРА, ОБРАЗОВАНИЕ

Илмий-инновацион журнал

Jurnal OAK Rayosatining 2022-yil 30-sentabrdagi 325/6-son qarori bilan filologiya fanlari bo‘yicha doktorlik dissertatsiyalari asosiy ilmiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan

2021-yildan buyon nashr etiladi

2024/ № 6

Termiz – 2024

Muassis:
Termiz davlat universiteti

PHILOLOGICAL RESEARCH: LANGUAGE, LITERATURE, EDUCATION

FILOLOGIK TADQIQOTLAR: TIL, ADABIYOT, TA'LIM

ФИЛОЛОГИЧЕСКИЕ ИССЛЕДОВАНИЯ: ЯЗЫК, ЛИТЕРАТУРА, ОБРАЗОВАНИЕ

ILMIY-INNOVATSION JURNAL

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan 2020 yil 19 oktyabrda 1122 raqami bilan ro'yxatga olingan. Matnlarda foydalanilgan misol, ko'chirma va ma'lumotlar aniqligi uchun mualliflar javobgardir. Jurnaldan ko'chirib bosilganda manba qayd etilishi shart.

Bosishga ruxsat etildi: 19.07.2024
Qog'oz bichimi: 70x85
Bosma tabog'i: 5.94
Ofset bosma. Ofset qog'ozi
Adadi: 100
Bahosi kelishilgan narxda
Buyurtma: 155-son

«TerDU bosmaxonasi»da chop etildi
Termiz shahri, Barkamol avlod ko'chasi, 43-uy

Tahririyat manzili:
190111, Termiz shahri,
Barkamol avlod ko'chasi, 43.
Telefon: +998762231649

E-mail:
philologicalresearch@umail.uz

Rasmiy sayt:
https://journaltersu.uz

BOSH MUHARRIR:
Abduqodir TOSHQULOV, iqtisod fanlari doktori, professor

TAHRIR HAY'ATI:

Bekpo'lat Umurqulov, filologiya fanlari doktori, professor (bosh muharrir o'rinbosari)
Shoxista Maxmaraimova, filologiya fanlari doktori, professor (mas'ul muharrir)
O'ral Xoliyorov, f.f.f.d. (PhD), dotsent (O'zbekiston)
Olmos Ulviy Binnatova, f.f.d., professor (Ozarbayjon)
Karl Rayxl, f.f.d., professor (Germaniya)
Vali Savash yelok, f.f.d., professor (Turkiya)
Dorota Silviya, f.f.f.d. (PhD), dotsent (Polsha)
Muslihiddin Muhiddinov, f.f.d., professor (O'zbekiston)
Ibodulla Mirzayev, f.f.d., professor (O'zbekiston)
Abdi Mamatov f.f.d., professor (O'zbekiston)
Suyun Karimov f.f.d., professor (O'zbekiston)
Muhammadxon Hakimov, f.f.d., professor (O'zbekiston)
Nafas Shodmonov f.f.d., professor (O'zbekiston)
Dilmurod Quronov, f.f.d., professor (O'zbekiston)
Baxtiyor Mengliyev, f.f.d., professor (O'zbekiston)
Normat Yo'ldoshev, f.f.n., dotsent (O'zbekiston)
Abdulla Xudoyqulov, f.f.f.d. (PhD) (O'zbekiston)
Bobonazar Murtazayev, f.f.n., dotsent (O'zbekiston)
Asqar Eshmo'minov, f.f.d., dotsent (O'zbekiston)
Obidjon Shofiyev, f.f.f.d. (PhD), dotsent (O'zbekiston)
Zafar Umurqulov, f.f.f.d., dotsent, (PhD) (O'zbekiston)
Nurali Amonturdiyev, f.f.f.d. (PhD) (O'zbekiston)
Hakim Ahmedov, f.f.f.d. (PhD) (O'zbekiston)
Ahad Shukurov, f.f.f.d. (PhD) (O'zbekiston)
Eshnazar Jabborov, f.f.f.d. (PhD) (O'zbekiston)
Abdumurod Arslonov, f.f.f.d. (PhD) (O'zbekiston)
Sirojiddin Turdimurodov, f.f.f.d. (PhD) (O'zbekiston)
Umida Raximova, f.f.f.d. (PhD) (O'zbekiston)
Gulchehra Begmatova, f.f.f.d. (PhD) (O'zbekiston)
Shoira Amonturdiyeva, f.f.f.d. (PhD) (O'zbekiston)
Nargis Kurbanazarova, f.f.f.d. (PhD) (O'zbekiston)
Muyassar Xolova, f.f.f.d. (PhD) (O'zbekiston)
Zaynura Qodirova, f.f.f.d. (PhD) (O'zbekiston)

Texnik muharrir: Bahodir To'raliyev

Учредитель:
Термезский государственный университет

PHILOLOGICAL RESEARCH: LANGUAGE, LITERATURE, EDUCATION

FILOLOGIK TADQIQOTLAR: TIL, ADABIYOT, TA'LIM
ФИЛОЛОГИЧЕСКИЕ ИССЛЕДОВАНИЯ: ЯЗЫК, ЛИТЕРАТУРА, ОБРАЗОВАНИЕ

НАУЧНО-ИННОВАЦИОННЫЙ ЖУРНАЛ

Зарегистрировано Агентством информации и массовых коммуникаций при Администрации Президента Республики Узбекистан от 19 октября 2020 года под номером 1122.

Авторы несут ответственность за точность приведенных в текстах примеров, отрывков и данных. Необходимо указывать источник при копировании из журнала.

Разрешено к печати: 19.07.2024
Размер бумаги; 70x85
Печатный лист: 5.94
Офсетная печать: Офсетная бумага
Тираж: 100. Цена договорная
Заказ: 155

Печатано в «Типографии ТерГУ»
ул. Баркамол авлод 43, г. Термез

Адрес редакции:
190111, г.Термез, ул. Баркамол авлод, 43.
Телефон: +998762231649

E-mail:
philologicalresearch@umail.uz

Официальный сайт:
https://journaltersu.uz

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:
Абдукадир ТАШКУЛОВ, доктор экономических наук, профессор

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ:

Бекпулат Умуркулов, доктор филологических наук, профессор (зам. главного редактора)

Шохиста Махмараимова, доктор филологических наук, профессор (ответственный редактор)

Урал Холияров, ф.ф.ф.д. (PhD), доцент (Узбекистан)

Олмос Улвий Биннатова, д.ф.н., профессор (Азербайджан)

Карл Райхл, д.ф.н., профессор (Германия)

Вали Саваш Елок, д.ф.н., профессор (Турция)

Дорота Сильвия, PhD, доцент (Польша)

Муслихиддин Мухиддинов, д.ф.н., профессор (Узбекистан)

Ибодулла Мирзаев, д.ф.н., профессор (Узбекистан)

Абди Маматов, д.ф.н., профессор (Узбекистан)

Суюн Каримов, д.ф.н., профессор (Узбекистан)

Мухаммадхон Хакимов, д.ф.н., профессор (Узбекистан)

Нафас Шодмонов, д.ф.н., профессор (Узбекистан)

Дилмурод Куронов, д.ф.н., профессор (Узбекистан)

Бахтиёр Менглиев, д.ф.н., профессор (Узбекистан)

Нормат Юлдашев, к.ф.н., доцент (Узбекистан)

Абдулла Худайкулов, д.ф.ф.н. (PhD) (Узбекистан)

Бобоназар Муртазаев, ф.ф.н., доцент (Узбекистан)

Аскар Эшмуминов, д.ф.н., доцент (Узбекистан)

Обиджон Шофиев, д.ф.ф.н. (PhD), доцент (Узбекистан)

Зафар Умуркулов, д.ф.ф.н. (PhD) (Узбекистан)

Нурали Амонтурдиев, д.ф.ф.н. (PhD) (Узбекистан)

Хаким Ахмедов, д.ф.ф.н. (PhD) (Узбекистан)

Ахад Шукуров, д.ф.ф.н. (PhD) (Узбекистан)

Эшназар Джаббаров, д.ф.ф.н. (PhD) (Узбекистан)

Абдумурод Арслонов, д.ф.ф.н. (PhD) (Узбекистан)

Сирожиддин Турдимуродов, д.ф.ф.н. (PhD) (Узбекистан)

Умида Рахимова, д.ф.ф.н. (PhD) (Узбекистан)

Гульчехра Бегматова, д.ф.ф.н. (PhD) (Узбекистан)

Шоира Амонтурдиева, д.ф.ф.н. (PhD) (Узбекистан)

Наргис Курбаназарова, д.ф.ф.н. (PhD) (Узбекистан)

Муяссар Холова, д.ф.ф.н. (PhD) (Узбекистан)

Зайнура Кадирова, д.ф.ф.н. (PhD) (Узбекистан)

Технический редактор: Баходир Туралиев

Institutor:
Termez State University

PHILOLOGICAL RESEARCH: LANGUAGE, LITERATURE, EDUCATION

FILOLOGIK TADQIQOTLAR: TIL, ADABIYOT, TA'LIM

ФИЛОЛОГИЧЕСКИЕ ИССЛЕДОВАНИЯ: ЯЗЫК, ЛИТЕРАТУРА, ОБРАЗОВАНИЕ

SCIENTIFIC-INNOVATIONAL JOURNAL

Registered by the Agency for Information and Mass Communications under the President's Administration of the of the Republic of Uzbekistan on October 19, 2020 under number 1122.

The authors are responsible for the accuracy of the examples, passages and data provided in the texts. The source must be specified when copying from the journal.

Approved for printing: 19.07.2024
Size of the paper: 70x85
Printed sheet: 5.94. Offset printing.
Offset paper. Circulation: 100
Price is negotiable
Order: 155. Printed at the «Printing House of the TerSU»
43, Barkamol avlod str. Termez city.

Address of Editorial Office:
190111, Barkamol avlod str., 43,
Termez city.
Phone: +998762231649

E-mail:
philologicalresearch@umail.uz

Official website:
https://journaltersu.uz

EDITOR IN-CHIEF:
Abdukodir TASHKULOV, doctor of economic sciences, professor

EDITORIAL BOARD:

Bekpulat Umurkulov, doctor of philological sciences, professor (Uzbekistan) (deputy chief editor)
Shohista Makhmaraimova, doctor of philological sciences, professor (Uzbekistan) (editor-in-chief)
Ural Kholiyorov, PhD, associate professor (Uzbekistan)
Olmos Ulviy Binnatova, doct.of philol. sciences, professor (Azerbaijan)
Karl Rayxl, doct.of philol. sciences, professor (Germany)
Vali Salvash Elok, doct. of philol. sciences, professor (Turkey)
Dorota Silvia, PhD, associate professor (Poland)
Muslihiddin Mukhiddinov, doct.of philol. sciences, professor (Uzbekistan)
Ibodulla Mirzaev, doct.of philol. sciences, professor (Uzbekistan)
Abdi Mmatov, doct.of philol. sciences, professor (Uzbekistan)
Suyun Karimov, doct.of philol. sciences, professor (Uzbekistan)
Muhammadkhon Khakimov, doct.of philol. sciences, professor (Uzbekistan)
Nafas Shodmonov, doct.of philol. sciences, professor (Uzbekistan)
Dilmurod Kuronov, doct. of philol. sciences, professor (Uzbekistan)
Bakhtiyor Mengliev, doct. of philol. sciences, professor (Uzbekistan)
Normat Yuldashev, cand.of philol. sciences, associate professor (Uzbekistan)
Abdulla Khudaykulov, PhD (Uzbekistan)
Bobonazar Murtazaev, cand.of philol. sciences, associate professor (Uzbekistan)
Askar Eshmuminov, doct.of philol. sciences, associate professor (Uzbekistan)
Obidjon Shofiev, PhD, associate professor (Uzbekistan)
Zafar Umurkulov, PhD (Uzbekistan)
Nurali Amonturdiev, PhD (Uzbekistan)
Hakim Akhmedov, PhD (Uzbekistan)
Ahad Shukurov, PhD (Uzbekistan)
Eshnazar Jabbarov, PhD (Uzbekistan)
Abdumurod Arslonov, PhD (Uzbekistan)
Sirojiddin Turdimurodov, PhD (Uzbekistan)
Umida Rakhimova, PhD (Uzbekistan)
Gulchekhra Begmatova, PhD (Uzbekistan)
Shoira Amonturdieva, PhD (Uzbekistan)
Nargis Kurbanazarova, PhD (Uzbekistan)
Muyassar Kholova, PhD (Uzbekistan)
Zaynura Kadirova, PhD (Uzbekistan)

Technical editor: Bakhodir Turaliyev

МУНДАРИЖА

TILSHUNOSLIK

МАХМАРАИМОВА ШОХИСТА ТУХТАШЕВНА
«Илтимос» гибрид нутқий акти ва предикативлик 7

ALIMBEKOVA VAZIRA XALIMJON QIZI
Janubi-sharqiy Andijon shevalarida ayrim
Qarindosh-urug‘ atamalarining qo‘llanishi 15

RAJABOVA SADOQAT RASUL QIZI
Etnik arablar shevasida kelishik kategoriyalari
(Samarqand viloyati Ishtixon tumani misolida) 20

TO‘RALIYEV BAXODIR ERALI O‘G‘LI
Savdogar nutqi leksikasi haqida 24

ШАМСУДИНОВА ИХБОЛ
База данных вспомогательных слов
национального корпуса узбекского языка.....28

RAJABOV FERUZ UMARQULOVICH
Omonimik birliklarning lingvopoetik xususiyatlari 31

UMAROVA SHAXLO BAXRIDIN QIZI
KASHTACHILIK TERMINLARINIG GIPONOMIK MUNOSABATLARI 36

М У Н Д А Р И Ж А

ADABIYOTSHUNOSLIK

MADIRIMOV BAHROM ABDULLAEVICH
Matnga munosabat shakllanishida
ijtimoiy-falsafiy asosning o‘rni
(Abdulla qodiriyning «mehrobdan chayon» romani misolida).....42

TUGALOV TOSHPO‘LAT YULDASHEVICH
Nuriddin Shukurov – mumtoz adabiyot bilimdoni 47

SAYDULLAYEVA AZIZA UBAYDULLAYEVNA
Turkiyada xalq ertaklarining to‘planishi va o‘rganilishi 51

ABDURAHMONOV MAHMARIZO
Abdusaid Ko‘chimov nasriy asarlariga bir nazar 55

Filologik tadqiqotlar: til, adabiyot, ta'lim. 2024; 6
ISNN: 2181-1741 (Print)
ISNN: 2181-1725

KASHTACHILIK TERMINLARINIG GIPONOMIK MUNOSABATLARI

Umarova Shaxlo Baxridin qizi,
Jizzax davlat pedagogika universiteti akademik litseyi o'qituvchisi

Kashta tikish aslida amaliy san'atning xotin-qizlarga xos turi bo'lib, uning shakllanishi ham uzoq tarixga borib taqaladi. «Xalq o'z orzu-umidlarini, – deb yozadi D.A.Faxretdinova, – ertaklarda ifodalanganidek, ayollarning nozik shoirona qalbi, ularning go'zallik haqidagi tasavvuri kashtalarda aks topar va jaranglar edi. Kashtachilik ayollarning kayfiyatini, his-tuyg'ularini ifodalagan tasviriy san'atning ular qo'li yetadigan yagona turi edi; mana shundan esa kashtachilikning yuksak emotsionalligiga erishilgan»[1]. Samarqand viloyati vakilasidan yozib olingan quyidagi misralar shundan dalolat beradi:

Tepchima tikkan tentak qiz,
Chindaxiyol tikkan chinni qiz.
Jo'rmama tikkan jo'nday qiz.

Uyni, umuman, binoni bezab turgan ulkan so'zanalardan choyxaltalar-u tuzliqlargacha, choyshab-u sochiqlardan tortib, eski-tuski saqlanadigan qopchiqlargacha–hammasi chevar ayollarning qo'llari bilan ziynatlanadi.

San'atshunos O.Xudoyorova Samarqand kashtachiligining o'ziga xos xususiyatlari haqida so'z yuritar ekan, quyidagilarni ta'kidlab o'tgan: «Samarqand kashtalarida qadimgi so'g'diylar san'ati bilan yaqin bo'lgan arxaik xususiyatlarni ko'rish mumkin. Samarqand kashtalari Nurota va Buxoro kashtalaridan farqlanadigan jihatlariga egadir. Ularning guli yirik va uyg'un bo'lib, asosiy motivi barglar bilan o'ralgan rangsiz tonli davra turunjdir. XIX asr boshlarida to'qilgan rang-barang konsentrik va nursimon detallarga ega bo'lib, to'q-ko'k rangdagi barglar, kashta doiralari esa kamalak yo'li bilan yoki o'rtacha och-yashil, cheti och qizil rang bilan yorqinlashtirilgan. Samarqand kashtalarining tasviriy mahobati uning ko'rkamligi, sodda va yirik gullarining aniq tikilishidadir. Samarqand kashta kompozitsiyalarida eng xarakterlisi «Chor chiroq» kompozitsiyasidir. U markaziy turunjdan yo'naluvchi to'rt uzun guldan iborat bo'ladi. Kashtalari ingichka hoshiyali bo'lib, ikki barg gulli shoxning ketma-ket qaytarilishidan tuzilgan»[2].

Kashtachilik o'zbek xalqining qadimiy amaliy san'at turlaridan biri ekanligi, uning estetik-emotsional zavq olishga xizmat qilganligi va shu sohada ishlatilayotgan ayrim so'z/terminlar yuzasidan bildirilgan u yoki bu tarzdagi mulohazalar qator san'atshunoslarning ishlarida keltirilgan [Grigorev, 1937; Rassudova, 1961; Morozova, 1960; Chepelevetskaya, 1961; Suxareva, 1967; Faxretdinova, 1972; Xudoyorova, 2000].

Kashtachilikning ayrim lingvistik xususiyatlari haqidagi, dastlabki, ma'lumotlar T.Tursunovaning monografiyasida o'z ifodasini topgan (Tursunova, 1978). Monografiyada kashtachilikning paydo bo'lish va tarqalishi, uni anglatuvchi so'z/terminlarning shakllanish tarixiga batafsil to'xtalib, kashtachilikka aloqador qator so'z/terminlarning ma'no xususiyatlari, kelib chiqish asoslari (etimoni), yasalish usullari haqida atroflicha asosli fikr yuritilgan.

Kasb-hunarmandlikning kashtachilik turi ham Samarqand viloyatida keng tarqalgan. Uning «bisoti»da bir ming ikki yuztadan ortiq so'z/termin (ma'lumotlar bizniki) mavjud ekanligi o'zbek tili leksik qatlamlarining, nihoyat, boyligini tasdiqlovchi dalildir. Mazkur leksik guruh tarkibida adabiy tilda ham, tadqiqot ob'ektimizda ham ma'no jihatdan bir-biriga mushtarak so'z/terminlar mavjudligini (ayrim fonetik o'zgachaliklar bilan, albatta) ta'kidlab o'tish lozim. *Kashta, kashtachi, kashtachilik, so'zana, qo'chqorak, lolanusxa, yo'rma, chok* kabilar. Shu bilan birga, adabiy til doirasiga kiritilmagan, biroq samarqandlik kashtachilar hamda aholi nutqida ishlatilayotgan qator so'z/terminlar ham qo'llaniladi.

Kashtachilikda xilma-xil ma'nolarni anglatuvchi so'z/terminlar tarkib topgan. Fikrimizning isboti uchun kashtachilik amaliy san'atining tadqiqotchilaridan O.Xudoyorovaning so'zlarini keltiramiz: «*Kash-*

[1] Фахретдинова Д.А. Декоративно-прикладное искусства Узбекистана. – Ташкент: Литература и искусство, 1972. – 21.

[2] Худоёрова О. Ўзбек каштачилиги. – Тошкент, 2000. – Б. 20-21.

ta to‘qilgan *choyshap*lar, *ro‘yijo* (joypo‘sh)lar yangi kelin-kuyov O‘rni ustiga yopish uchun tayyorlangan. Ko‘rpa-yostiq ustiga tutish (yopish) uchun esa *takiya-po‘sh* (Nurotada shunday atalgan), *taxsarpo‘sh, bolishtpo‘sh* (Samarqandda), *yostiqpo‘sh* (Shahrisabzda) tikilgan. *Tanpokkun, sarpokkun* yoki *sochiq*lar tayyorlanib, ulardan yuvinganda artinish uchun foydalanilgan. Kashta tikib beza-tilgan *bo‘g‘joma*ga *kiyim-bosh*lar o‘ralgan. Ro‘zg‘orda *sandalpo‘sh* va *gavrapo‘sh* kabi buyumlar ham ishlatilgan. Uylarning devorlarini bezatadigan *so‘zanalar, palaklar, gulko‘rpalar, zardevorlar* kabi turli kashta tikilgan buyumlar tayyorlangan. Maxsus tikilgan *joynamoz* ustida esa keksalar namoz o‘qishgan. Erkak va ayollarning *bosh kiyimlari*ga kashta tikilgan bo‘lib, Farg‘onada uni *do‘ppi*, Shahrisabz va Samarqandda *qalpoq* deb atashganlar. Ayollarning *ro‘mollari* yoki *peshonabandaklari*, erkaklarning beliga bog‘laydigan *belbog‘lari* (Farg‘onada *chorsi*, Toshkentda *qiyiqcha*, Shahrisabzda *belqars*) kashta bilan bezatilgan. Shuningdek, *choyxalta* (choy uchun), *pulxalta* (pul uchun), *shonaxalta* (taroq uchun), *oynaxalta* (oyna uchun) kabi buyumlarning barchasi yuzalarida kashtalar O‘zining tikilish texnikasi, rasmlarining kompozitsiyasi, O‘ziga xos gullari bilan bir-birlaridan farqlangan»[1] (ta’kidlar bizniki – Sh. U.O.)

Bu kabi so‘z/terminlar majmuini quyidagi mikroguruhchalar tashkil etgan:

1) kashtachilik buyumlari va ularning turlarini anglatuvchi so‘z/ter-minlar: *kashta, gulko‘rpa, palak, choyshab* va b.;

2) buyumlarga tikiladigan naqshlarni anglatuvchi so‘z/terminlar: *qo‘chqorak, lolagul, islimi oy* va b.;

3) kashta choklarini anglatuvchi so‘z/terminlar: *iroqi, yo‘rma, sanama, chindaxayol* va b.;

4) kashta tikish jarayonlarini anglatuvchi so‘z/terminlar: *tikish, choklash, qaviqlash* va b.;

5) kashtachilik bilan shug‘ullanuvchi shaxslarni anglatuvchi so‘z/terminlar: *kashtachi, yo‘rmachi, dureshdo‘z, popopchi* va b.;

6) kashtachilik kasb-korlarini anglatuvchi so‘z/terminlar: *kashtachilik, zehdo‘zlik, yo‘rmado‘zlik* va b.;

7) ish qurollari va xomashyolarni anglatuvchi so‘z/terminlar: *ip, igna, bigiz* va b.

Kasb-hunarmandlikning boshqa turlari kabi kashtachilikda ham qo‘llanayotgan so‘z/terminlarning ko‘pgina qismi bir-biri bilan giponimik munosabatda ekanligini to‘plangan material tasdiqlay oladi. Bunday holatni shu sohaning «kashtachilik buyumlari va ularning turlari» guruhchasida ham ko‘rish mumkin. Mazkur masalaga o‘tishdan oldin *kashta* so‘z/terminining ma’nolari haqida so‘z yuritish maqsadga muvofiq ko‘rinadi. Chunki adabiy tilda ham, shevalarda ham *kashta* ikki xil sememasi bilan ishlatilmoqda. Ta’kidlash joizki, *kashta* so‘z/terminining sememalari ayricha jins-tur munosabatlari bilan farqlanib turadi.

*Kashta*ning bir sememasi quyidagicha: «Gul, rasm, chiziq va sh.k. tikilgan mato» (O‘TIL, I, 374). Bu *kashta* deb atalmish alohida bir buyumning ta’rifidir. Biroq chevarlar leksikasida igna bilan tikiladigan buyumlarning hammasi «*kashta*» deb yuritiladi (Tursunova, 1978, 110). Shu fikrdan kelib chiqib, *kashta* so‘z/terminini jins nomi vazifasini bajaradi, degan xulosaga kelish mumkin. Bu giperonim *Kashta (I)* tarzida ifodalandi [*Kashta (II)* haqida quyiroqda gap ketadi].

Shu o‘rinda R.Safarovaning quyidagi mulohazasini keltiramiz: «Tur nomini ifodalovchi giponimlar o‘zining turli mavjud belgilarini ifodalash asosida nomlanadi, lekin ba’zi hollarda paradigmaning ayni bir elementi ham giperonim, ham giponim sifatida bir xil vazifani bajaradi (ta’kidlar bizniki – Sh.U.)»[2].

Bunday holatni kashtachilik so‘z/terminlari guruhida ham ko‘rish mumkin. Kashta (I), Kashta (II) giperonimlari va giponimlarining real lisoniy voqelik ekanligi shundan dalolat beradi:

I**. Kashta (I) ning giperonimi va uning giponimlari.**

Kashta (I) hgiperonim–«igna bilan tikilgan har qanday buyum»] – *kashta* hgiponim–«devorga qoqiladigan, gul tikilgan alohida bir buyum»]. Misollar keltiramiz: 1. Muzeyimiz (Kattaqo‘rg‘on shahridagi tarixiy muzeyi haqida gap ketadi–SH.U.)da kashtalarning so‘zana, palak, zardevol kabi o‘nga yaqin turi ham joy olgan, ular atrofida hamisha ekskursantlar mahliyo bo‘lib uzoq turib qolishadi («Zarafshon», 2023, 26.09). 2. Korrespondent (ya’ni kamina): Ena, bu buyumni nima deb ataysiz va qancha muddatda tikib bo‘lasiz? Respondent (ya’ni axborotchi – Karimova Muslima, 66 yoshda): Baläm, bizär muni keshtä diymiz. Uni ro‘zg‘arding ishidan bo‘shäg‘änimda tikämän. Uch-tort aydä tikib bolämän (Qo‘shrabot).

Kashta (I) giperonimning giponimlari jumlasiga yana quyidagi so‘z/terminlar kiritildi: *so‘zana* – sidirg‘a gazlamaga kashta tikib tayyorlangan buyum; *joypo‘sh* – shoyi, satin, duxoba kabi materiallarga igna, ilma bigiz yoki popop mashinasida tikiladigan, kelin-kuyovlar o‘rniga yozish, yozda ustga yoxud

[1] Худоёрова О. Ўзбек каштачилиги. – Тошкент, 2000. – Б. 20-21.

[2] Сафарова Р. Лексик-семантик муносабатнинг турлари. – Тошкент: Ўқитувчи, 1996. – В. 30.

yig‘ilgan ko‘rpa-yostiq taxmoni ustiga yopiladigan kashtali buyum; *zardevor* zardeval/zarduval] – ip yoki ipak gazlamaga gullar tikilgan, binoning devorlariga yoxud shiftiga taqab gir aylana qilib osiladigan buyum; *dorpech*/*dorpo‘sh* – uy ichidagi dorga osilgan kiyim-kechaklar ustiga yopiladigan kashtali buyum; *zebitaxmon* – taxmon ustiga yopiladigan kashtali buyum; *peshona/peshana* (peshonaband) – ayollar peshonasiga o‘raydigan kashtali durracha (ro‘mol); *parda* – deraza, eshik kabilarni to‘sish uchun ishlatiladigan kashtali buyum (kashta tikilmagan har qanday gazlama ham parda vazifasini o‘tayveradi); *palak* – doira shaklida oy, yulduz kabi astronomik jismlarning tasviri tikilgan, devorga bezak uchun osiladigan kashtali buyum. «Palak faqat Toshkent oblastiga xos bo‘lib, xom surp yoki bo‘zga o‘xshash matoga qo‘l bilan ignada tikiladi», – deb hisoblaydi T.Tursunova[1]. Bu fikrga qo‘shilish qiyin. Chunki Samarqand viloyatining Nurobod (Jom, Sazag‘on), Go‘zalkent (Beklar) kabi tumanlarida bo‘lganimizda, ayrim xonadonlarda ayni shu buyumning mavjudligi va uning *palak* deb atalishining guvohi bo‘ldik; *gulko‘rpa* – devorga osiladigan yoki taxmonga yopiladigan kashtali buyum; *choyshab* [chayshap]–o‘rin-to‘shak ustiga yopiladigan kashtali buyum; *kirpech/kirpo‘sh*–kir taxlangan joy oldini to‘sib, berkitib turuvchi bezakli buyum.

II. **Kashta (II) ning giperonimi va uning giponimlari.**

Ma’lumki, kashtaning yuqorida keltirilgandan tashqari yana bir ma’nosi bor: «Tikib tushirilgan gul, chiziq, rasm va sh.k.» (O‘TIL, I, 374). Alohida ta’kidlab o‘tamiz: o‘zbek kashtachiligida *kashta* (II) so‘z/termini giperonim sifatida nutqda namoyonlashib, yuzdan ortiq giponimlar bilan o‘zaro munosabatda bo‘ladi. Shuning uchun bu haqda batafsilroq to‘xtab o‘tildi.

«Gullar, gulzor va bog‘lardan, – deb yozadi G.A.Chepelevetskaya,– kashtalarga ko‘chdi va u katta mahoratli san’atkorning ijodiy fantaziyasidan o‘tib, xalqqa shodlik keltiruvchi bezaklarga aylandi. Gullardan yulduzlar, ajoyib guldastalar va novdalar tasvirlanib, ular shoxchalarda silkinib, nafis butoqlarda osilib turadilar. Ko‘pincha, tabiat manzarasi ichida qushlar tacviri, goho hayvon va inson surati ham tikilar edi. Kashtalarning o‘simliksimon boy bezagida tabiat ko‘rinishlari va xalq hayotining muhim tomonlari o‘z ifodasini topardi. Naqshli bezaklarda kishilarning baxt-saodatli hayot orzusi, mo‘l hosil olishga intilish simvoli o‘z ifodasini topgan»[2]. Bu gaplarning haqqoniy ekanligini kashta ornamentlarini ifodalovchi maxsus leksemalar ham tasdiqlaydi.

Amaliy san’atga bag‘ishlangan ishlarda «geometrik shakllar bilan o‘simlik yoki hayvonlar olamidan, tabiat manzaralaridan olingan tasvirlarni qo‘shib, uyg‘unlashtirib ishlangan har qanday naqsh, bezak» ma’nosini ifodalash maqsadida *ornament* (lotincha ornament «bezak» so‘zidan) terminidan foydalaniladi. Adabiy tilda, shuningdek, uning og‘zaki shaklida, ya’ni shevalarda ham ayni shu ma’noda *kashta, gul, bezak, naqsh* kabi so‘z/terminlar ishlatiladi. Amaliy san’atning turlaridan biri kashtachilik deb atalgan ekan, qayd etilgan terminlar o‘rnida *kashta (II)*ni giperonim termin vazifasini o‘tashi ma’qul deb topildi.

Kashta (II) (giperonim)ning turlari (ya’ni giponimlari), nihoyatda, ko‘p ekanligini ta’kidlash lozim. Masalan, naqsh turlaridan biri, *islimiy*ni olib ko‘raylik. «O‘zbekiston ensiklopediyasi»da bu naqsh turi haqida shunday deyilgan: «Islimiy bir-biriga uzluksiz ulanib, o‘ralib ketadigan palaksimon, o‘simliksimon naqshlarning takrorlanishidan tashkil topadi. Shuning uchun uni ba’zan ustalar o‘rama yoki o‘simliksimon naqsh deb ham ataydilar. Islimiylikni bir-biri bilan chirmashib ketadigan chiziqlar orasiga ishlanadigan o‘simlik barglari, mevasi, turli buyum shakllari, hayvonlar, qush va h.k. tasviri sifatida ham ifodalanadi. Bu naqshning islimi qalampir, islimi bodom, islimi xurma, islimi oy, islimi yulduz, islimi doira, islimi barg, islimi bulbul kabi *yuzdan ortiq* (ta’kid bizniki–Sh.U.) sodda va murakkab turlari ma’lum»[3].

Kashtalarda xilma-xil o‘simliklar bilan bir qatorda, kamroq bo‘lsa-da, qadimiy mifologik simvollar, qushlar va boshqa hayvonlar hamda odam qiyofasi, ayrim predmetlar, geometrik shakllar, hatto, transport vositalari (masalan, «poezd» deb nomlangan kashta) ning tasviri aks ettirilgan. Muzeylarda XIX asrning ikkinchi yarmida harflar shakllari tasviri to‘qilgan kashtali so‘zana, palak kabi buyumlar saqlanib qolgan. Bunda arab, kirill alifbosining harflaridan keng foydalanilgan. Bejirim shakllar bilan hamohanglashib ketadigan arabcha harflar bilan bitilgan iboralar, yaxshi istaklar kashtalarning estetik obrazliligini va mazmunini boyitishga xizmat qilgan[4].

[1] Турсунова Т. Ўзбек тили амалий санъат лексикаси. – Тошкент: Фан, 1978. – В. 116-117.

[2] Чепелевецкая Г.Л. Ўзбекистон сўзанаси (Сузани Узбекистана). – Ташкент: Гос.лит.издат Уз-а, 1961. – В. 54-55.

[3] Ўзбекистон энциклопедияси. 3-том. – Тошкент: ЎзМЭ, 2007. – Б. 69.

[4] Фахретдинова Д.А. Декоративно-прикладное искусства Узбекистана. – Ташкент: Литература и искусство, 1972. – С. 21-22.

Matolarga tikib bitilgan bu kabi narsa-predmetlarning tasviri, ya'ni kashtalar muayyan lug'aviy birliklar bilan atalgan. Kashtalar nomlarining mutlaq ko'p qismi bevosita mato buyumda tasvirlanayotgan obyektlar nomidan iborat. Kashtalarning xillarini anglatuvchi bunday leksemalar esa, nihoyatda, ko'pligi bilan boshqa mikroguruhlar «boyligi»dan ajralib turadi. Ayrim manbalarda qayd etilgan va biz tomondan to'plangan materiallar hisob-kitob qilinganda, besh yuzdan ko'proq kashta nomlari mavjud ekanligi ma'lum bo'ldi. To'g'ri, Samarqand viloyatida bu kashtalarning barchasi ham tikilavermaydi. Biroq ularning bir talayi kashtalarda o'z aksini topganligi aniq dalildir. Quyida gap yuritiladigan kashtalarni ifodalovchi giponimlar shundan dalolat beradi.

Hozirda xalq orasida tarqalgan kashtachilik terminlari ommalashib ketmoqda. Mashhur kashtachi va viloyatdagi boshqa kashtachilar qo'li bilan tikilgan kashtalar va ularning nomlarida ko'rish mumkin: *qora qosh, oftobnusxa, g'uncha, choynak, ikki lola, karsangul, kosa kashta, chor davrasi, no'hdavra, ko'zanusxa, g'o'za, janona, suvterar, yigit-qiz, kelin-kuyov, no'xat, olmagul, shakar chinni gul, tovusnusxa, qayrilma barg zanjira, qo'ng'iz, tol bargi, qushoyoq, qo'chqorakgul, it tishi, qosh, qoshiqcha, chumchuqcha* va h.

Kashtachilik nominatsiyasi haqida so'z yuritishdan oldin, avval shuni qayd etmoqchimizki, amaliy san'atning, deyarli, barcha turida, masalan, zargarlik, to'qimachilik, naqqoshlik, gilamchilik, do'ppido'zlik, kulollik, misgarlik, metallsozlik, me'morlik, duradgorlik kabi sohalarida kashtalar, nusxalar, naqshlarning mutlaq ko'pi bir xil nom bilan ataladi. Shunday ekan, takrorga yo'l qo'ymaslik uchun muayyan bir kasb-hunar sohasida, masalan, kashtachilikda qo'llanayotgan leksik qatlam xususida batafsil to'xtab o'tmaslik yo'lidan borish maqsadga loyiq deb topildi. Shuning uchun quyida ayrim manbalarda qayd etilgan va tadqiqot obyektimizda qo'llanayotgan kashtachilikka oid lug'aviy birliklardan namunalar keltirish bilan cheklanamiz.

Samarqand shahri, uning tumanlari va qishloqlarida qayd etilgan kashta turlarining barchasidan foydalanib kelingan va foydalanib kelinayotir. Ta'kidlangan guruhlarga aloqador narsa-predmetlar yoki mavhum tushunchalarni ifodalovchi leksemalarning barchasi ikkinchi funksiyani ham bajaradi, aniqroq qilib aytganda, kashtachilikning so'z/terminlari sifatida o'zbek tili leksikonida muqimlashib qolgan. Shunday giponimlar jumlasiga boshqa-boshqa lug'aviy qatlamlarga oid quyidagi leksik birliklar kiradi:

1.O'simliksimon kashtalar nomlari. «Dekorativ kashtalar naqshida,–deb uqtiradi L.G.Chepelevetskaya, – o'simliksimon tasvirlar: shoxlar, gulbadanlar, guldastalar katta o'rin tutadi ... Yerga o'z ildizlari bilan o'rnashib oluvchi o'simlik esa shartli ravishda tasvirlanadi. Boshqa hollarda guldastalar doiraviy bezaklardan, yaproqlardan va gullardan o'sib chiqqandek boshqa bezaklar orasiga tarmoqlanib ketadi»[1].

Shunday qilib, o'simliklar olamiga oid quyidagi lug'aviy birliklar kashta (II)ning giponimlari sifatida namoyon bo'ladi: bodom, sarv, nok, no'xat, paxta, tol (bargi), archa, qalampir, anor (mevasi), shox, barg, novda, butoq, g'uncha va boshqalar. Kashtachilikda gulsimon shakldagi kashtalar juda ko'p uchraydi: *gul, lola, sapsargul/guli sapsar, chinnigul, gultojixo'roz, gulxayri,olma guli, anor guli, qizg'aldoq* (bargsoch ham deyiladi) va b.

2. *Hayvonot olami (hayvonlar hamda ularning tana a'zolari)ga oid nomlar*: ot, qo'chqor, qo'y, it/kuchuk; qo'ng'iz, kapalak, go'balak (parvona); toj, dum, oyoq, panja, tuyoq, tumshuq, qanot va b. Shu guruhda, ayniqsa, qushlar nomlari bilan bog'liq kashtalar ko'plab uchraydi: kaptar/kabutar, tovus, o'rdak, qirg'ovul, xo'roz, chumchuq, qaldirg'och va b.

3. *Inson va uning tana a'zolari nomlari*: odam, mardumcha, yurak, qosh /abro'/qoshak, manglayqosh, ko'z, oyoq, qovoq, boshmaldoq, kiprik va b.

4. *Osmon jismlari nomlari*: oy/moh, xurshid/quyosh/oftob, mohi setora, yulduz(i) va b.

5. *Uy-ro'zg'or va maishiy buyumlar nomlari*: qaychinusxa, choynigu piyola, qumg'on, oftoba, ko'za (ko'zacha), gugurtquti, taroqnusxa, choynak, lali, vazagul, karsangul va b.

6. *Geometrik shakllar, harflar nomlari*: alifak, gajak, davra (arabcha doira sO'zidan), oyatnusxa va b.

7. *Sanoat va texnikaga oid nomlar* (bunday kashtalar keyingi yuz yillikning mahsulidir): poezd, aeroplan, raketa, lunaxod, traktor, otasharoba (poezd), televizor va b.

8. *Kashtachilik keng rivojlangan joylar, umuman, toponimlar bilan bog'liq kashta nomlari*: urguti nusxa, xitoy qizi, samarqandcha nusxa, kattaqo'rg'oni, buxori nusxa va b.

*Kashta (II)*ning giponimlari haqida gap ketar ekan, quyidagi lisoniy holatlarni qayd etib O'tish lozim bo'ladi:

1. Og'zaki nutqda (ba'zan yozma manbalarda ham) giponim narsa-predmet nomiga gul leksemasini qo'shish yo'li bilan ifodalanadi: ko'zagul, karsangul, olmagul, qo'chqorakgul, vazagul, tuvakgul, yaxlitgul va b.

[1] Чепелевецкая Г.Л. Ўзбекистон сўзанаси (Сузани Узбекистана). –Ташкент: Гос.лит.издат Уз-а, 1961. –В. 55.

2. Ayni shunday holatda *nusxa* lug‘aviy birligidan ham foydalaniladi: gulnusxa, bodomnusxa, qalampirnusxa, chumchuqnusxa, kapalaknusxa, taroq-nusxa, tillaqoshnusxa, sirg‘anusxa va b.

III. **«Kashtali idish» giperonimi va uning giponimlari**. Ishimizning gilamchilik so‘z/terminlari guruhi haqida so‘z yuritilgan o‘rnida *idish* so‘z/termini xususida to‘xtab O‘TILgan va mazkur leksemani «biror narsa solib qo‘yiladigan to‘qima buyum» ma’nosida shu sohaning giperonimi sifatida namoyon bo‘lishi mumkinligi ta’kidlangan edi. Kashtachilik sohasida ham shunday holatni ko‘rish mumkin. Chunki kashtachilikda ham «idish» tushunchasi bilan bog‘liq o‘ndan ortiq so‘z/termin ishlatib kelinmoqda. Kashtachilikning giperonimlaridan biri sifatida namoyon bo‘ladigan «kashtali idish» tushunchasining ayrimlari gilamchilik so‘z/terminlari bilan mushtarak ekanligini ham ta’kidlab o‘tish joizdir (bu kabi mushtarak so‘z/terminlarga yulduzcha belgisi qo‘yildi): *tuzliq/tuzxalta*, choyxalta*, tamakixalta* (tamakixolta)*, *qoshiqxalta*, pulxalta/qopchiq, oynaxalta, shonaxalta/taroqxalta, ishpech** (ip, ipak, igna kabi chevarlik ish anjomlari solib qo‘yiladigan buyum), *choynakpo‘sh, qamchilunj*.

IV. **«Yordamchi buyum» giperonimi va uning giponimlari**. Kashtachilikda yuqorida I va II ruknlarda ko‘rsatib O‘TILgan buyumlardan tashqari, yana qator narsa-predmetlar ham kashta bilan tikiladi. Ular ham o‘ziga xos nomlar bilan atab kelinmoqda. Binobarin, «yordamchi buyum» tushunchasini ifodalovchi giperonim bir qancha giponimlar tizmasini hosil qilib kela oladi: *beshikpo‘sh / beshikjobuv, beshikyopiq / gavrapo‘sh* (gavraposh), *bolishtpo‘sh / yostiqpo‘sh, joynamoz, tanpokkun, sarpokkun, choynakmonak / choynaktaglik, miyonband*.

Kashtachilik bezak sifatida shu qadar keng tarqalganki, matodan tikilgan har qanday buyumga kashta tikiladi. *Do‘ppi* (to‘ppi, qalpoq), *belbog‘* (belqars), *salla, dasturxon, ro‘mol, peshonabog‘* (peshanabov), *ro‘molcha/dastro‘mol/qo‘lro‘mol*(cha), *sochiq* (sachaq, chachaq), *chopon* (to‘n), *ko‘ylak, nimcha, qiyiq*(cha) kabilar shular jumlasidandir. Biroq bu singari so‘z/terminlarni bevosita kashtachilik so‘z/terminlari guruhiga kiritish to‘g‘ri bo‘lib chiqmaydi. Chunki ular «kiyim-kechak», «bosh kiyim» kabi so‘z/terminlar guruhlarining «mulki» sanaladi. SHuning uchun ushbu o‘rinda bunday so‘z/terminlarning leksik-semantik munosabatlari xususida so‘z yuritilmadi

O‘zbek tilida kashtachilik so‘z/terminlari nihoyatda ko‘pligi bilan ajralib turadi. Fikrimizni kashtachilikda *chok* deb ataladigan tushuncha bilan aloqador so‘z/terminlar ham tasdiqlay oladi. To‘g‘ri, *chok kashta* so‘z/terminining giponimi emas. Aslida *chok* partonimik munosabatda *kashta*ning bo‘laknomi hisoblanadi: *Kashta (I)* htotonim]–*chok* [partonim]. Bir leksema yoxud so‘z/terminning giperonim hamda partonim vazifasini bajarib kela olishi mumkinligi tegishli manbalarda ko‘rsatilgan (Safarova, 1996; Qilichev, 1997).

Bunday dalilni keltirishdan maqsad, garchi *chok* kashta (I)ning partonimi bo‘lsa-da, u, o‘z navbatida, giperonimlik vazifasini ham bajara olishini ko‘rsatishdan iborat.

Kashtachilarning ta’kidlashlaricha, kashtani kashta qiladigan matolar, har xil rangli iplar va kerakli asbob-uskunalardan tashqari, yana bir muhim omil borki, bu – kashtani yaratish, ya’ni tikishda chok tanlashdir. O‘TILda *chok* so‘z/terminiga shunday izoh berilgan: «Gazmol, teri va shu kabilardan tikilgan buyumlarning tikib biriktirilgan joyi» (II, 377). Chok esa igna, ilmoqli igna, bigiz, angishvona/o‘ymoq kabi asboblar vositasida tikiladi. Kashtachilikdagi choklar esa, nihoyatda, xilma-xilligi bilan ajralib turadi. Ularning tur va xillari 30-40 atrofida ekanligi shundan dalolat beradi. Bu dalil esa kashtachilikdagi choklarni anglatuvchi shuncha miqdordagi so‘z/termin ona tilimizda yoxud uning shevalarida ham mavjud degan gapdir. Dalillarga murojaat etaylik.

Kashta choklari bir-biridan oddiyligi va murakkabligi bilan ajratilib, quyidagicha ataladi: 1) oddiy chok; 2) murakkab (asosiy) chok.

Demak, *chok* [giperonim] –*oddiy chok*, *murakkab chok* giponimlardir. o‘z navbatida, masalan: *murakkab chok* [giperonim]. Chunki *murakkab chok*ning turlari bir qancha bo‘lib, ular xilma-xil so‘z/terminlar vositasida ifodalanadi.

Murakkab chok giperonimining giponimlari jumlasiga quyidagilarni kiritish mumkin: *bosma, kandaxayol, chindaxayol/davro‘poya, xomdo‘zi /xomipak, yo‘rma, popur, ilmoq, iroqi, chamak/hunariy, bahya*.

Ushbu o‘rinda og‘zaki nutqda mazkur so‘z/terminlar ko‘rsatilgan holatda ham ishlatilaverishi mumkinligini ta’kidlaymiz. SHu bilan birga, bu so‘z/terminlarga *chok* so‘z/ terminini qo‘shib ishlatish – birikma tarzida qo‘llash holatlari ham qayd etildi: *bosma chok, kandaxayol chok, iroqi chok*.

Kashtachilikda shunday bir odat rasm bo‘lib kelgan: endigina kashta (II) tikishni o‘rganayotgan kishi (asosan ayol) ishni oddiy choklarni tikishdan boshlaydi. Bunday choklar esa qariyb o‘n xil bo‘lib, ular o‘ziga xos so‘z/terminlar vositasida ifodalangan. Choklarning turlari haqida bir qadar tasavvur hosil qilish maqsadida *oddiy chok* giperonimining giponimlarini keltirib o‘tamiz: *igna oldinlatilgan chok, qaytma chok, suv chok, iroqisimon chok, popop chok, tekis chok, chilvir chok, petlya chok, ilma/ilmak chok, tugun chok*.

Xulosa qilib aytganda, kashtachilik tarkibidagi terminlar o‘zaro xilma-xil leksik-semantik munosabatga kirishar ekan. Bu borliqdagi barcha narsalar qatori kashtachilik terminlari ham bir butun sistemani tashkil etib doimo ular o‘zaro aloqada bo‘lib turadi. Shu bois ham soha terminlarining o‘zaro lug`aviy munosobatlarga kirishuvini keng planda o‘rganish tilshunosligimiz oldidagi muhim vazifalardan biri hisoblanadi.

Rezyume. maqolada tikuvchilkiningmuhim tarmog‘i bo‘lgan kashtachilik terminlari tadqiqiga bag‘ishlangan. Unda soha terminlarining o‘zaro munosobatga kirishuvining bir turi bo‘lgan gipo-giperonimik jarayonlar Samarqand viloyati materiallari asosida tahlil etilgan.

Resume. the article is devoted to the study of the terms of embroidery, which is an important branch of tailoring. In it, using materials from the Samarkand region, hypohyperonymic processes, which are a type of interaction of industry terms, are analyzed.

Резюме. статья посвящена изучению терминов вышивки, которая является важной отраслью портновского дела. В ней на материалах Самаркандской области анализируются гипогиперонимические процессы, являющиеся разновидностью взаимодействия отраслевых терминов.